

שיחת השבוע

חב"ד
כל הלב לכל אחד

צעירי אגודת חב"ד

יש חדש

מנהגי יום ההילולא

ביום שני, י' בשבט, יחול יום ההילולא של הרבי הקודם מליובאוויטש, אדמו"ר הרי"צ (רבי יוסף יצחק שניאורסון). נהוג בשבת לעלות לתורה, וכדי לאפשר לכל הקהל לעלות, עושים מנייני קריאה נוספים. ביום ראשון לפנות ערב מדליקים נר נשמה. בבוקר יום ההילולא נותנים צדקה קודם התפילה ואחריה כותבים 'פדיון נפש', מכניסים אותו לאחד מספריו של בעל ההילולא ומשגרים לציון הקדוש (מספר הפקס: 001-718-7234444). בתי חב"ד ברחבי הארץ מארגנים התוועדות וכינוסים לרגל היום הגדול.

'החדר של הרבי'

בית אגודת חסידי חב"ד בארץ, הבית שנבנה בכפר חב"ד בדוגמת בניין '770', בית מדרשו של הרבי - מזמין את הציבור לבוא לקראת י' בשבט להתפלל ב'חדרו' של הרבי ולשגר את הבקשות וה'פדיונות' לציון הקדוש. לתיאום קבוצות: 03-9606402.

מפגש בוגרים

מפגש ארצי של בוגרי בית הספר למלאכה בכפר חב"ד יהיה א"ה ביום חמישי, י"ג בשבט (9.2), במתחם בית הספר. מי שלא קיבלו הזמנה מתבקשים לעדכן את פרטיהם אצל הרב משה אדרעי, טל' 054-7770713.

זמני השבוע

ירושלים תלאביב חיפה בארשבע אילת ניוירוק

4:58	4:59	4:58	4:44	4:54	4:40
כניסת השבת					
6:00	5:57	5:57	5:54	5:56	5:54
צאת השבת					

שיחת השבוע הוא גיליון לכל יהודי, המופץ בכל רחבי הארץ והעולם. נוסד בשנת תשמ"ז (1986) בידי הרב יוסף יצחק אהרונוב

עורך: מנחם ברוד

יוצא לאור על ידי: המרכז לעזרי שליחות
ת"ד 100 כפר חב"ד 6084000

טל' 073-2480711 • פקס' 03-9606169
www.chabad.org.il • chabad@chabad.org.il
מודעות: טל' 053-3166532, דוא"ל: m3166532@gmail.com
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות

נא לשמור על קדושת הגיליון

מחוללי מהפכת האחריות

מנהיגי ישראל שהטמיעו את תחושת האחריות לעם ישראל ואת החשיבה במושגים של כלל ישראל. זה הזמן לאמץ ולהפנים

המהפכנים. הרבי הרי"צ וחתנו וממלא מקומו, הרבי מליובאוויטש

יהודית שמתקשה להשיג אוכל כשר, לילד יהודי שאין באזורו גן ילדים או בית ספר יהודי.

זו תחושת אכפתיות הנובעת מאהבת ישראל אמיתית, בלי לצפות לתמורה כלשהי. היהודים שאתה עוזר להם לא יצטרפו בהכרח לקהילה שלך, לא יימנו עם מעגל התומכים שלך ולא יגמלו לך על מאמצייך. ובכל זאת אתה הופך עולמות ועוזר להם, כי חונכת לחוש אכפתיות לכל יהודי ולהיות חסר מנוחה כל עוד לא קיבל מענה למצוקתו.

אהבת חינו

כיום עוד ועוד חוגים מאמצים את הדרך הזאת, אבל ראוי לזכור את מחוללי המהפכה, שמסרו את נפשם כדי לטפח תודעה זו ולהשריש אותה בלבבות אלפי צעירים. הם שחינכו דורות להיות מוכנים לעזוב משפחה תומכת וקהילה מחבבת ולצאת למרחקים, מתוך אותה תחושת אחריות לכל יהודי.

יו"ד בשבט מפנה קריאה אל כל אחד ואחת מאיתנו - להפנים יותר את תחושת האחריות הזאת. לא להסתפק בדאגה למשפחתנו ולמעגל הקרוב אלינו, אלא לחשוב על עוד יהודי הזקוק לעזרה, גשמיית או רוחנית. אהבת ישראל אמיתית, אהבת חינו, היא שתביא את הגאולה האמיתית והשלמה.

שבוע הבא נציין את יום ההילולא יו"ד בשבט, שבו נסתלק (בשנת תש"י, 1950) הרבי הרי"צ (רבי יוסף יצחק שניאורסון) מליובאוויטש, והחלה להאיר שמשו של חתנו וממלא מקומו (רבי מנחם-מענדל שניאורסון) - הרבי מליובאוויטש.

שנות מנהיגותו של הרבי הרי"צ היו רצף מתמשך של מסירות נפש מול מציאות קשה ומאיימת. הוא קיבל את ההנהגה בשנים הנוראות של השלטון הקומוניסטי ברוסיה, ולמרות איומי השלטונות פעל לשימור גחלת היהדות במרחבי רוסיה, עד שנאסר, הוגלה, ולבסוף שוחרר בתנאי שיעזוב את המדינה.

משם עבר לטווייה ולפולין, והוסיף לעמוד בחזית המאבק הקיומי של עם ישראל, עד שבאה השואה, והוא ניצל בניסי ניסים והגיע לארה"ב. אך במקום לנוח בחוף המבטחים פתח הרבי במערכה להחייאת היהדות באמריקה, והניח את היסוד למפעל השלוחים שאותו פיתח לממדי ענק חתנו וממלא מקומו.

בלי לצפות לתמורה

הקו המאפיין את שני המנהיגים האלה הוא תחושת האחריות לעם ישראל וחשיבה במושגים של כלל ישראל. אם ליהודי בשיקגו אין תפילין - שנתם תידד מעיניהם. אם בנירזילנד אין מקווה טהרה - הם יהפכו עולמות כדי שייבנה מקווה. אם במרוקו חסרים מוסדות חינוך על טהרת הקודש - ישלחו שלוחים כדי שיקימו אותם.

כיום הגישה הזאת נראית טבעית, אבל זה אופייה של מהפכה, שבסופה הדברים שחוללה נעשים מובנים מאליהם. זה לא היה כך לפני שישים ושבעים שנה. קהילות שעברו את הטלטלות הנוראות של אמצע המאה העשרים - המהפכה הקומוניסטית והשואה - ניסו לאסוף את השברים ולהשתקם. מי היה יכול לחשוב על צורכי כלל ישראל.

הרבי הרי"צ, ובעקבותיו חתנו וממלא מקומו, חוללו מהפכה בהטמיעם דרך ראייה אחרת, שבמרכזה אחריות לכל יהודי באשר הוא. הם חינכו דורות לחוש אכפתיות ליהודי שאין לו תפילין, לבית יהודי שאין בפתחו מזוזה, למשפחה

נס שתיקת הכלבים

תִּשְׁאָר פְּרָסָה". אילו הייתה בהמה אחת נבהלת מנביחת כלבי מצרים ובורחת, לא היה כאן מימוש מלא של דברי משה אל פרעה, ולכן הנס כלל גם את בעלי החיים של בני ישראל.

גאולה בשלווה

ובכל זאת צריך להבין: הלוא בני ישראל נצטוו באותה שעה להיות בבתיהם, ככתוב: "וְאָתָם לֹא תִצְאוּ אִישׁ מִפֶּתַח בֵּיתוֹ עַד בֹּקֶר", וממילא לא היו באים במגע עם הכלבים. לכן התורה מדגישה: "לֹא יִחַרְץ כָּלֵב לְשׁוֹנוֹ". גם אם לא היה חשש מנשיכת הכלבים, עדיין היה חשש מפחד שעלולות לגרום נביחות עזות.

הנס המיוחד שחולל הקב"ה מנע לחלוטין כל פחד ובהלה אצל בני ישראל, והללו היו יכולים לאכול את פסחיהם בחגיגות ומתוך שמחה על הגאולה הממששת ובאה, כשאף בהמותיהם היו רגועות ויכלו לצאת עמהם ממצרים.

(תורת מנחם תשד"מ, כרך ב, עמ' 822, 879)

אמרת השבוע

להקשיב למומחה

יהודי עשיר מקליפורניה בא לניו יורק במיוחד כדי לפגוש את הרבי הרי"צ (יוסף יצחק) מליובאוויטש. הוא בא להתייעץ עם הרבי בשאלות עסקיות, וקיבל ממנו עצות להצלחה בעסקיו.

אחר כך התעניין הרבי באורחות חייו של האיש ובדרכי החינוך של ילדיו. הרבי יעץ לו להתחזק בכמה עניינים, וציון שזה יביא לו ברכה. האיש החמיץ את פניו והשיב: "זה לא נראה לי מעשי".

אמר לו הרבי: "תמנהי עליך. בענייני מסחר באת אליי מקליפורניה וקיבלת מיד את עצותי, וזאת בשעה שאינני סוחר ולא בן סוחר; ואילו בענייני תורה ומצוות, שזה תחום ההתמחות שלי ושל אבותי, אתה סבור שעצתי אינה מעשית?!..."

פתגם חסידי

"רצונו של הקב"ה יתגשם. לאדם ניתנה הברירה אם לעשות זאת היום או לדחות למחר. אבל אם אפשר לעשות זאת היום, למה לדחות למחר?" (הרבי מליובאוויטש)

צורך בנס מיוחד, שהרי הקב"ה אינו עושה ניסים שלא לצורך. גם בני ישראל לא יחששו מנביחות כאלה, שאין בהן לגרום נזק. אלא שלעתים כלבים עלולים להתרגו במיוחד ולנבוח בקול רם, שעלול להפחיד בני אדם. כדי לשמור על שלוותם של בני ישראל בלילה הזה נעשה נס ש"לא יחרץ".

הרגעת הבהמות

העובדה שאפילו כלבים נהגו בדרך שונה כלפי בני ישראל וכלפי המצרים העצימה את ההבחנה שעשה הקב"ה בין מצרים ובין ישראל. לא דיי שעשר המכות פגעו במצרים בלבד, אפילו הכלבים נמנעו מלחרוץ את לשונם כלפי בני ישראל, אלא כלפי המצרים בלבד!

אך למה היה חשוב שהכלבים לא יחרצו את לשונם גם כלפי בהמות של בני ישראל, כאמור בפסוק: "לֹא יִחַרְץ... לְמַאֲשֵׁי וְעַד בְּהֵמָה"? ההסבר נמצא בדברי משה אל פרעה: "בְּנַעֲרֵינוּ וּבְקִנְיָנוּ גֵלָה... בְּצֹאנֵנוּ וּבְבָקָרֵנוּ... לֹא

בליל ט"ו בניסן, בחצי הלילה, הכה ה' את בכורי מצרים, במכה העשירית והאחרונה, שאחריה יצאו אבותינו ממצרים. בתיאור המכה הצפויה נאמר: "וְלֹכַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא יִחַרְץ כָּלֵב לְשׁוֹנוֹ, לְמַאֲשֵׁי וְעַד בְּהֵמָה, לְמַעַן תִּדְעוּן אֲשֶׁר יַפְלֶה ה' בֵּין מִצְרַיִם וּבֵין יִשְׂרָאֵל".

לשם מה נדרשה שתיקת הכלבים, ומה הקשר שלה למכת בכורות? והאומנם הכלבים הם המעידים "אשר יפלה ה' בין מצרים ובין ישראל", והלוא הדבר בולט שבעתיים במכת בכורות עצמה, שבה נפגעו בכורי מצרים בלבד ולא בכורי ישראל! וגם: למה נבחר הביטוי "לא יחרץ", במקום הביטוי המתאים יותר – "לא ינבח"?

נביחות מול הירח

ההסבר הוא: טבעם של כלבים לנבוח כלפי הירח, ומכיוון שמכת בכורות התרחשה בחצות ליל ט"ו בניסן, כאשר הירח במילואו, אך טבעי שהכלבים ינבחו בשעה זו.

אלא שכאשר הנביחות הן במידה הרגילה אין

מן המעיין

יציאת מצרים | מאת הרב אליעזר ברוך, רב כרמי יוסף

בלי שהיות

"כי גורשו ממצרים ולא יכלו להתמהמה" (שמות יד, לט). רמז לחמץ שאסור בפסח אפילו במשהו. הם "לא יכלו להתמהמה", אף לא למשהו זמן, מפני שהיו שקועים במ"ט שערי טומאה.

(ישמח משה)

יציאה בחיפזון

ברגע האחרון של גלות מצרים הרגישו בני ישראל בעצמם שאין להם אפשרות להישאר במצרים אף לא לרגע אחד. זהו "ולא יכלו להתמהמה". לכן הייתה היציאה בחיפזון.

(הרב יעקב משה חרל"פ)

שמירה וציפייה

"ליל שימורים הוא לה' להוציאם מארץ מצרים... לדורותם" (שמות י, מב). הקב"ה היה שומר ומצפה כביכול מתי יבוא הלילה של יציאת מצרים. הלילה הזה הוא שימורים "לדורותם" – ה' יתברך ובני ישראל שומרים ומצפים מתי יבוא הלילה של הגאולה העתידה.

(רבי יצחק אלימלך מדינוב)

השלמה בלילות

"ומושב בני ישראל אשר ישבו במצרים שלושים שנה וארבע-מאות שנה" (שמות יב, מ). מכניסת בני ישראל למצרים עד יציאתם היו רק רד"ו, שנים והיה חסר ק"ץ שנים. אלא נאמר במדרש

שהמצרים שעבדו את ישראל אף בלילות, והלילות השלימו את מניין השנים. זהו שנאמר (איוב כח, ג) "קץ שם לחושך".

(עיסורי תורה)

יציאה בחוזק יד

"בחוזק יד הוציאנו ה' ממצרים" (שמות יג, ד). היציאה ממצרים בחוזק יד הייתה מכוונת לא רק נגד פרעה אלא גם כלפי ישראל. היו מי שהעדיפו להישאר במצרים, וה' הוציאם ממצרים על כורחם.

(הרבי מליובאוויטש)

גם בגאולה הקרובה

כשם שביציאת מצרים הוציא ה' גם את מי שלא רצו לצאת משם, כך יהיה בימינו – הקב"ה יוציאנו "ממצרים" גם נגד רצונם של מי שרוצים להישאר בגלות.

(שיחות קודש)

צבאות ה'

"יצאו כל צבאות ה' מארץ מצרים" (שמות יב, מא). בצאת בני ישראל ממצרים הם נקראו "צבאות ה'", כי בהיותם במצרים עמדו על משמרת היהדות במסירות נפש, ולא שינו את שמם, לשונם ולבושם.

(ספר המאמרים תש"א)

חידות ביחידות'

הפרופסור יצא מהחדר לאחר שסיים לבדוק את תלמיד הישיבה. הוא פנה אל מלווהו ואמר לו בשקט: "הבחור דועך. הלב נחלש, הריאות מצטמקות. אינני רואה סיכוי להציל את חייו".

אלה היו ימי המהפכה הקומוניסטית ברוסיה. שמחה גורודצקי היה תלמיד ישיבת 'תומכי תמימים' החב"דית, שעברה אף היא גלגולים קשים. הוא נחלש וחלה, ומשגיח הישיבה, הרב יחזקאל פייגין, לקח אותו לבדיקה אצל אחד מגדולי הרופאים.

"מה אמר הרופא?", שאל שמחה בחשש את הרב פייגין. "עליך לנוח", השיב המשגיח קצרות, "סע לבינתך עד שתחלים".

"בשום אופן לא", השיב הבחור בנחישות, "אסע אל הרבי". כאשר נוכח המשגיח כי לא יניא את הבחור מכוונתו, ליווה אותו אל הרבי הריי"צ (רבי יוסף-יצחק שניאורסון), שהתגורר באותה עת בעיר רוסטוב. המשגיח הקדים ונכנס לרבי, כדי לעדכנו על חומרת המצב. אחר־כך נכנס הבחור.

"על-פי דברי המשגיח", אמר לו הרבי, "אסור לך להוסיף לשהות בישיבה". הנשימה נעתקה מפיו של שמחה. "אך אני אומר", הוסיף מיד הרבי, "שאינך הדבר כך. אתה תוסיף להימנות עם תלמידי הישיבה, וגם תהיה שליחי לכל מיני משימות".

הרבי שיגר את הבחור לנסוע בערי רוסיה ולהביא לו מידע על הנעשה שם מבחינה יהודית. שמחה יצא לשליחותו ובתוך זמן קצר נעלמה החולשה שתקפה אותו, והוא התחזק מיום ליום. מפעם לפעם יצא למסעות ברחבי רוסיה, ובשובו הגיש לרבי דוח מפורט.

יום אחד עמד שמחה בחדרו של הרבי וסיים לשתות לפניו את פרטי מסעו האחרון. הגבאי נקש על הדלת וציין כי הגיע זמן קבלת הקהל ל'יחידות'. שמחה התכונן לצאת מן החדר, ואולם הרבי הפתיעו ובתנועת יד הורה לו להישאר בחדר. שמחה השתומם. כדי שלא להביך את הנכנסים, התרחק לפינת החדר ועמד שם ביראת כבוד.

ראשון הנכנסים היה יהודי עטור זקן. פגישתו עם הרבי הייתה קצרה מאוד. עם היכנסו שאל: "רבי, האם הבנתי נכון את הסימן?". הרבי הניד בראשו לאות חיוב ואמר: "יע, יע, יע!" (כן, כן, כן).

כן, כן!), והאיש יצא מהחדר.

מיד אחריו נכנס יהודי שני. הוא פרץ בכבי: "רבי, זה אני!", והתעלף. הגבאי מיהר אל החדר, אושש את האיש והוא יצא החוצה.

השלישי היה יהודי מבוגר, שניכר

עליו כי לא השתייך לעדת החסידים. הוא הגיש לרבי מכתב ובו כמה וכמה שאלות, ובידו החזיק עותק שלו. הוא עבר עם הרבי שאלה אחרי שאלה, וזכה למענה על כל אחת ואחת מהן. ואולם על השאלה האחרונה הרבי לא השיב. האיש חזר וציין שיש במכתב

לומדים גאולה מאת מנחם ברוד

השביעי מסיים

המספר שבע מייצג את המעגל השלם של הבריאה, שכן השביעי חותם את השישה שלפניו. אנו יכולים לראות זאת בתהליך הבריאה – העולם נברא בשישה ימים, והיום השביעי, שבת, שהוא קודש לה', סוגר את המעגל. אפשר לראות זאת גם במבנה החומר: החומר עצמו מורכב משישה צדדים – מזרח, מערב, צפון, דרום, מעלה ומטה, והשביעי מייצג את הכוח האלוקי שמתלבש בתוך ששת הצדדים של החומר.

המדרש (ויקרא רבה פרשה כטיא) קובע כלל: "כל השביעין חביבין לעולם", ובהמשך נמנית שורה ארוכה של דברים שבהם בולטת חביבותו של השביעי: השבת, שנת השמיטה, שנת היובל (הסוגרת שבע שמיטות), הרקיע השביעי, משה רבנו (השביעי לאברהם אבינו) ועוד.

שבעה צדיקים

למספר זה חשיבות מרכזית גם בתיקונו של העולם. על הפסוק (שיר השירים ה,א) "באתי לגני אחותי כלה", אומרים חז"ל (במדרש רבה על הפסוק) שזה נאמר מפי הקב"ה בעת מתן תורה, כשירדה השכינה למטה. חז"ל מדייקים: "לגן אין כתיב כאן, אלא לגני", כלומר, למקום שכבר היה בו בעבר. שכן השכינה כבר הייתה בעולם הזה בראשית הבריאה, ורק בגלל החטאים הסתלקה ועלתה למעלה, עד ששבה וירדה במעמד הר סיני.

המדרש מפרט שבעה דורות שסילקו את השכינה: "חטא אדם הראשון – נסתלקה השכינה לרקיע הראשון; חטא קין – נסתלקה לרקיע השני; חטא אנוש – נסתלקה לרקיע השלישי; חטא דור המבול – נסתלקה לרקיע הרביעי; חטא דור המגדל – נסתלקה לרקיע החמישי; חטאו אנשי סדום – נסתלקה לרקיע השישי; חטאו המצריים בימי אברהם – נסתלקה לרקיע השביעי".

אחר־כך עמדו שבעה צדיקים ובתהליך הדרגתי שנמשך שבעה דורות החזירו את השכינה למטה. אברהם הורידה מהרקיע השביעי לשישי, יצחק – לחמישי, יעקב – לרביעי, לוי – לשלישי, קהת – לשני, עמרם – לרקיע הראשון, ומשה רבנו הורידה לארץ. במעמד הר סיני נאמר: "וירד ה' על הר סיני", והשכינה חזרה וירדה לעולם הזה. אנו רואים אפוא שתיקונו הבריאה והחזרת השכינה למטה קשורים בדור השביעי דווקא, שהוא המסיים את העבודה של הדורות שלפניו.

תובעים מאיתנו

במאמר החסידות הראשון שהשמיע הרבי מליובאוויטש, בי' בשבט תשי"א, הוא הקביל בין שבעת הדורות, מאברהם אבינו ועד משה רבנו, שהורידו את השכינה למטה, לבין שבעת הדורות של חסידות חב"ד, שמטרתם להכין את העולם לקראת ביאת משיח צדקנו.

הרבי דייק בלשון חז"ל "כל השביעין חביבין" ולא "כל החביבין שביעין", ומזה משמע שעיקר חביבותו של השביעי היא בעצם היותו שביעי: "חביבותו אינה מצד עניין התלוי בחירותו, רצונו ועבודתו, כי אם בזה שהוא שביעי, שזה בא מצד התולדה". אין הדור השביעי יכול להידמות כלל לדור הראשון, ואולם מעלתו היא שבכוחו לסיים את עבודתו של הראשון.

זה דורנו, הדור השביעי, שצריך לסיים את עבודת הדורות הקודמים ולהביא את הגאולה בפועל ממש. ובלשונו של הרבי: "זה תובעים מכל אחד אחד מאיתנו, דור השביעי, דכל השביעין חביבין. דעם היות שזה שאנחנו בדור השביעי הוא לא על-פי בחירתנו ולא על-ידי עבודתנו, ובכמה עניינים אפשר שלא כפי רצוננו, מכל מקום הנה כל השביעין חביבין, שנמצאים אנחנו בעקבתא דמשיחא, בסיומא דעקבתא, והעבודה – לגמור המשכת השכינה, ולא רק שכינה כי אם עיקר שכינה, ובתחתונים דווקא".

עוד שאלה. "אינני עיוור", השיב הרבי. הלה ניסה לחזור שוב על השאלה והרבי הגיב: "אינני חירש". כשהאורח ניסה להתעקש, סימן הרבי כי ה'יחידות' נסתיימה.

שמחה יצא משתאה מחדר הרבי. בבית המדרש ראה את היהודי הראשון. "אולי תוכל לספר לי מה מסתתר מאחורי שאלתך?", שאל שמחה.

"ברצון", השיב האיש וסיפר: "לפני שנים רבות שלח אותי אדמו"ר הרשב"ב (אביו של הריי"צ) לסיביר, כדי לדאוג לקיום היהדות שם. שאלתי מתי אדע כי תסתיים שליחותי, והרבי השיב כי בהגיע המועד אקבל סימן.

"חלפו שנים. זכיתי למלא את צו הרבי, בניתי שם מקווה וחיזקתי את יהודי המקום. במיוחד הצלחתי להשפיע על יהודי אחד, שהיה רחוק מתורה ומצוות, עד שנעשה בעל תשובה גמור.

"בשנת תר"פ, לאחר הסתלקות אדמו"ר הרשב"ב, סברתי שאולי הגיע זמני לשוב. שלחתי מכתב לבנו, לרבנו, ולא חלף זמן רב והגיע מכתב תשובה. לתדהמתי כתב הרבי: 'כמדומה שאבא אמר שבהגיע הזמן תקבל סימן!'. השתוממתי. הרי לא ספרתי על כך לרבי..."

"לא מכבר קיבלתי מכתב מהרבי. באותה שעה היה בחזרי ידידי בעל התשובה. בהתרגשות גדולה פתחתי את המעטפה, והתחלתי לקרוא את דברי הרבי. במכתב ביקשני הרבי לסייע לאתר בעל שנטש את אשתו והפכה לעגונה. בתוך כך הבחנתי כי עמיתי מחוויר כסיד. במוחי נצנצה ההכרה: זה האיש!

"החלטנו שנינו לנסוע לרבי. אני שאלתי את הרבי אם הסיפור הזה הוא הסימן שציפיתי לו. הרבי השיב בחיוב. אחריי נכנס בעל התשובה, והודה בפה מלא 'זה אני!'"

חלפו שנים. יום אחד פגש הרב שמחה גורודצקי את היהודי השלישי. "האם אתה זוכר את הפגישה עם הרבי?", שאל הרב גורודצקי.

עיני האיש אורו. "בוודאי!", השיב, "כזכור לך, הרבי סירב לענות על שאלתי האחרונה. באותה עת הוצע לי שידוך לזיווג שני. זו הייתה שאלתי האחרונה, והיא הייתה חשובה לי מאוד, אבל הרבי נמנע מלהשיב עליה. לא הבנתי מדוע ויצאתי נבוך. ואולם כעבור זמן קצר התברר לי כי האישה חלתה ונפטרה. ארוא הבנתי את כוונת התעלמותו של הרבי".

(מפי ר' מיכל וישצקי מכפר חב"ד, ששמע את הסיפור מהרב גורודצקי)

מסע בעקבות 'השנים הראשונות'

באוקראינה, בלטוויה, בגרמניה, בצרפת, בפורטוגל, בפולין, בישראל, בארה"ב ועוד. החומרים האלה אפשרו לנו ללמוד על הרבי מזווית שלא הכרנו קודם לכן.

בארכיונים של הקג"ב

הספר, הופיע עכשיו באנגלית ובעוד כחצי שנה צפוי לצאת בעברית, נערך בעריכה משותפת של הרב שמוטקין והרב ברוך אוברלנדר, שליח חב"ד בהונגריה. הם נעזרו רבות בעבודת המחקר של הרב מרדכי-מנשה לאופר, מחבר 'מי מלך', ור' לוי גרייזמן, שעמד בקשר עם החוקרים במדינות העולם והיה מעורב בנייהול המיזם. גם חוקרים שאינם יהודים התגייסו לסייע, מגלה גרייזמן. 'נעזרנו גם בארכיונים של הקג"ב והצארים'.

בחניה בברלין

דברים שהיו ידועים במסורת קיבלו פתאום אימות. למשל, ברישום הלידה של הרבי נכתב על אביו, רבי לוייצחק שניאורסון, התואר "אזרח נכבד לדורותיו". המחקר איתר את המסמכים המקוריים של תואר הכבוד שקיבל אדמו"ר ה'צמח צדק', האדמו"ר השלישי מליובאוויטש, משלטונות רוסיה. התואר הוענק גם לצאצאיו העתידיים.

עבודת מחקר של יותר מחמש-עשרה שנים הולידה ספר חדש, המופיע בימים האלה - 'שנים ראשונות', תולדות חייו של הרבי מליובאוויטש, מיום הולדתו ועד אחרי חתונתו. אם נדמה שהכול כבר נכתב על הרבי, הספר הזה מפתיע בשפע של גילויים מרתקים על תקופה שהמידע עליה לקה בחסר.

את הספר הפיקה חברת המדיה JEM, הפועלת לשימור מורשתו של הרבי. "על תקופת ילדותו ובחרותו של הרבי לא היה יותר מדי מידע", אומר מנהל JEM, הרב אלקנה שמוטקין. "הספר מסיר את הלוט מאחורי תקופה זו".

מסע חוצה יבשות

הספר נולד בעקבות שורת ראיונות שערכה JEM עם אישים שהכירו את הרבי בצעירותו. "הפקנו מהראיונות הללו את הסדרה 'שנים ראשונות', שכל-כולה עדויות ממקור ראשון, אבל החומר הארכיוני שנאסף אצלנו היה רחב בהרבה", מסביר שמוטקין. "כך עלה הרעיון להוציא ספר שירכז רק את המידע הממוסמך, לצד תמונות נדירות ופרטים מדויקים ומסודרים".

העבודה לא הייתה קלה: "הצוות שלנו נבר בארכיונים של ממשלות ומוסדות חינוך, בספריות וביומנים פרטיים של אנשים שחיו באותו זמן. אספנו חומרים מארכיונים ברוסיה,

פינת ההלכה מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי, עומר

שנה ראשונה

שאלה: מה חובותיו של אדם בשנת הנישואים הראשונה?

תשובה: נאמר בתורה (דברים כד,ה): "כי יקח איש אשה חדשה, לא יצא בצבא ולא יעבור עליו לכל דבר. נקי יהיה לביתו שנה אחת, ושימח את אשתו אשר לקח".

מצווה זו חלה גם על הנושא אלמנה או גרושה, שהיא חדשה לו, אך לא על מחזיר גרושתו, או על נישואי איסור.

משמעות המצווה, שלא יצא למסעות, אלא יישאר עם אשתו וישמחנה כל השנה. לדעת 'ספר יראים' יש חיוב לשמחה, ואין הכוונה למשתה וביטול מלאכה, אלא למלא את רצונה בכל אשר יוכל, ובכל דבר שידוע שהוא משמח אותה.

במקור חל איסור לגייסו לצבא למלחמת רשות, או לשמירת העיר, אבל במציאות ימינו, ש"עזרת

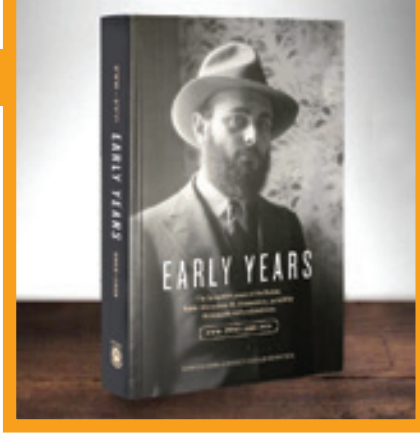
ישראל מיד צר" היא בהגדרת "מלחמת מצווה" - אין איסור לגייסו. עם זה, רצוי לפטור אותו משירות במשך השנה.

יש מתירים לחתן לצאת למסע לצורך פרנסתו (לפחות כשאין ביכולתו להתפרנס בעירו), וכל שכן אם אומנותו בכך, כגון שהוא ספן או טייס או מורה דרך וכדומה.

יציאה למסע כדי לשמוח עם חבריו - מותרת לימים מועטים, וללימוד תורה או לדבר מצווה - אפילו לימים מרובים. ויש מתירים בכל, כשהאישה מוחלת.

אם החתן נאלץ לנסוע מרעייתו בתקופת השנה הראשונה, כגון מחמת מחלה, דנו האחרונים אם צריך להשלים זאת לאחר מכן.

מקורות: רמב"ם הל' מלכים פ"ז. סמ"ג, עשין קכא ולאווין רל. יראים השלם סי' רכח. ספר החינוך מצוות תקפ"ב. ערוה"ש סד"ד. שו"ת חתם סופר אה"ע ח"ב סי' קנה. הנשואין כהלכתם פט"ו סעיף קו ואילך; אנציקלופדיה תלמודית, ערך 'חתן', כרך יח טור שנד, וש"נ.

'שנים ראשונות'. חמש-עשרה שנות מחקר

עוד סיפור שאומת במסמכים הוא עניין ה'מבחן' של הרבי אצל בעל ה'שרידי אש', הגאון רבי יחיאל-יעקב ויינברג מברלין. הרבי הציע לרב ויינברג לבחור בעבורו ספר כלשהו, וכעבור עשרים וארבע שעות יבוא להיבחן עליו. הרב ויינברג בחר בספר שהוא עצמו חיבר, הדן בסוגיות סבוכות בסדר טהרות. למחרת התייצב הרבי לבחינה, ולימים סיפר הרב ויינברג כי "הוא שלט בחומר אף יותר טוב ממני". בעבודת המחקר נמצאה התעודה המקורית שהרבי קיבל בעקבות המבחן, ובה שפע של תיאור שבח מופלאים.

חיי משפחתך חשובים לך?

ביטוח בריאות קולקטיבי אנ"ש:

- ✓ פוליסה רחבה ביותר
- ✓ פרמיה נמוכה, פער משוער כ-150%

יעוץ חיים 24 שעות ביממה
077-444-7777
 גפן בס"ד

ספרי תורה רוכשים בידאיקה חב"ד

ניתן להזמין ולקנות ספרי תורה אשכנזי וספרדי ובגדלים שונים.

ידאיקה חב"ד

ראשון-תמישי 9:30-20:30
 ימי שישי וערבי חג 9:30-13:00
 מומים בית שיר ספר חב"ד
 052-5411111 • 02-5211111 • 052-5411111
 ניתן לבצע הזמנת סלולרית

חכם השבוע

ולכל בני ישראל לא יחרץ פֶּלֶב לְשֵׁנו...

מדוע הוזקקו בני ישראל שה' יעשה נס מיוחד שכלב לא יחרץ לשון, לאחר שבני ישראל כבר נצטוו (י"ב כ"ב) "וְאַתֶּם לֹא תִצְאוּ אִישׁ מִפֶּתַח בֵּיתוֹ עַד בֶּקֶר", אם כן על מי ינבחו הכלבים? ועוד, מה ענין שתיקת הכלבים לענין מכת בכורות?

לומדים לקנות חכם. בלי טריקים, בלי שטיקים

שבת שלום ו...

אושר עד